



SJEKKLISTE ØVEROM FOR KOR

HVA GJØR ET GODT ROM FOR KORET DITT?

Et øverom med lydforhold som passer for kor, gjør korøvelsen bedre og gjør veien til et godt resultat kortere.

- Sangere og dirigent vil arbeide godt sammen, siden balansen mellom de ulike stemmene blir bedre. I et godt rom hører sangeren både seg selv og de andre samtidig. I et godt rom vil også sangerne høre dirigentens instruksjoner, og fører på sikt til et høyere musikalsk nivå.
- Det blir lettere for sangerne å synge. Er det for kort etterklangstid i rommet, fører dette ofte til presset klang, særlig i sterke partier. For lang etterklangstid blir det vanskelig å skille din egen stemme for andres og koret kan slite med både intonasjon og rytmisk presisjon.

I sum vil et godt øvingslokale være en **avgjørende faktor for kvalitetsutvikling og for trivsel** i koret.

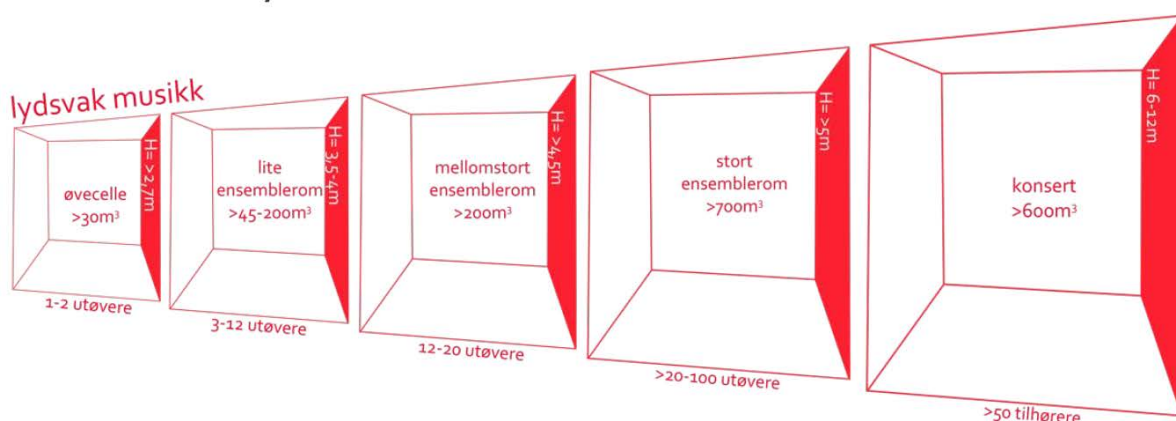
Et godt øvingslokale kan også bidra til økt rekruttering, siden det er lettere å komme til et godt resultat.

HVA ER ET GODT ROM FOR KOR?

Alle kor, uansett størrelse, trenger et rom som er passe stort. Det umulig å komme utenom behovet **for stort nok romvolum**. Kor klassifiseres som lydsvakt akustisk ensemble, med egne krav til romvolum og etterklangstid.

NS8178 anbefaler et romvolum (L x B x H) på **minimum 700 m³** for korøving. En standard gymsal, bygd på 60-70-tallet har et romvolum på 800-1200 m³, og kan være et godt utgangspunkt for et bra lokale.

Plass og romvolumbehovet endres med størrelsen på ensemblet/koret, og kan beskrives slik:



Tommelfingerregelen er at det bør være mellom 20 m³ og 40 m³ romvolum pr. sanger, men minst 700 m³ for kor med flere enn 20 sangere. Et øverom kan også blir for stort, så noe særlig utover 40 m³ pr. sanger kan bli for mye, spesielt om det er dempet. Horisontalt tak er å foretrekke, siden andre takformer kan gi uønsket fokusering av refleksjoner, og ulike lytteforhold rundt i rommet. Det er viktig at takhøyden er raus, dvs. minst 5 m.

ROMFORM

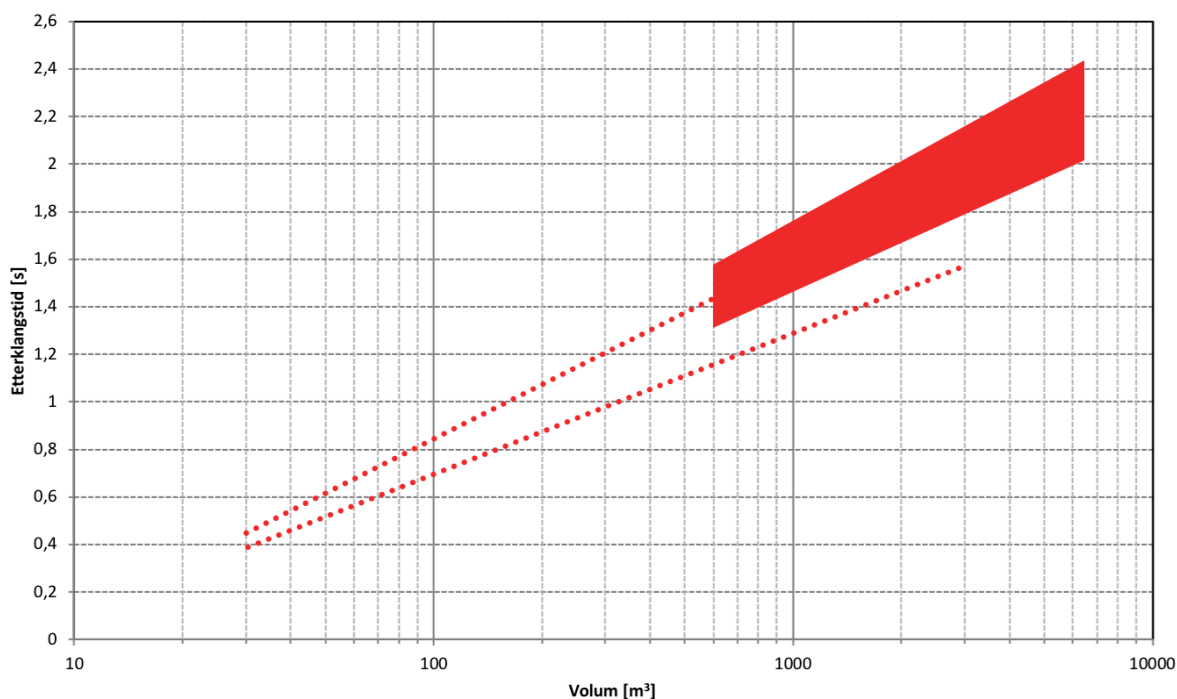
Skoeskeform uten dype dragere eller nisjer er å foretrekke. Forholdet mellom lengde og bredde bør være maks 1,6:1, fordi lange/smale rom gjør det vanskelig å stille opp koret på en god måte uten å komme for nær veggene.

RIKTIG ETTERKLINGSTID I ALLE FREKVENSER

Etterklangstid måles i sekunder, og er enkelt forklart; **tiden lyden henger igjen i rommet**. Etterklangstiden er avgjørende for hvor klart lyden oppfattes av de som er i rommet. Det er viktig at etterklangstidene er jevne i alle frekvenser, og helst litt lengre i bassområdet, siden øret vårt er mindre følsomt for bass.

Dersom etterklangen er ujevn, må det gjøres **akustiske tiltak** for at det skal bli godt å øve der for et kor. Materialvalget er viktig, tunge materialer (tegl, gips og lignende) reflekterer jevnere i alle frekvenser enn lettere materialer (som f.eks. trepanel og Leca).

Denne figuren viser passende forhold mellom rommets størrelse og etterklangen:



Felt mellom stiplede linjer er område for øverom, heltrukket felt er område for fremføringslokaler.

LAV BAKGRUNNSSTØY

Bakgrunnsstøy = støy fra lys, lyd og ventilasjon i rommet eller tilstøtende rom. Er bakgrunnsstøyen for høy, går det ut over konsentrasjonen og muligheten til å oppleve pausene i musikken som stille. Støy fra omgivelsene på utsiden kan også bidra til for høy bakgrunnsstøy.

Kontakt musikkrådet i din region for veiledning eller bestilling av akustikkmåling.

Mer informasjon om emnet finnes på www.musikklokaler.no

Jon G. Olsen og Kjetil Aamann

Norsk sangerforum

Referansestandarder (tilgjengelige fra Standard Norge på www.standard.no)

NS 8175 Lydforhold i bygninger (mest om lydisolasjon og bakgrunnsstøy)

NS 8178 Akustiske kriterier for lydforhold i rom og lokaler til musikkutøvelse (forhold inne i rom).

Normer og anbefalinger

Norsk musikkråd: Lokaler til musikkformål (www.musikklokaler.no/nmrnorm)